

SALATĂ BOEUF CU UNIVERSITARI ÎNCHIPUIȚI*

I. Ingredientele

– Domnule asistent. Trebuie într-adevăr să facem ceva pentru a reduce cheltuielile instituției.

În principiu nu puteam fi decât de acord cu dilema șefului de Catedră. Prevăzător, am replicat prompt:

– Sper că nu luați în considerare să îmi micșorați salariul. Este deja la minimum. Nu cred că se mai poate.

Șeful încremeni cu furculița la jumătatea distanței dintre farfurie și buzele tremurânde. Probabil calcula febril diferența dintre veniturile noastre. Sau poate doar își formula următoarea considerație. Rosti decise:

– Am intrat odată în closet.

După care înfulecă sănătos din friptura soté. Eu am avut un moment de ezitare. Prezumtiv niciunul dintre colegi nu auzise remarcă. Sau preferau, cu deosebită delicatețe gastronomică, să o ignore. În definitiv, friptura cu soté era, într-adevăr, delicioasă. Dar șeful nu era omul jumătății de măsură. Înghițind, continuă:

– Și în closet curgea apa, domnule! Am revenit după câteva săptămâni. (Nu se putea ști dacă în intervalul respectiv nu mai frecventase exclusiv respectivul perimetru sau întreaga instituție). Apa curgea în continuare, domnule asistent! Păi cum să nu avem deficit bugetar!

Era, într-adevăr, o soluție inedită. Cu siguranță că rectorul nu o luase în considerare la ședința festivă (sau de bilanț, încă nu mă lămurisem) care tocmai avusese loc în amfiteatrul cel mai încăpător al Universității. E drept că la numitul eveniment s-a precizat expres că întregul sistem de canalizare al clădirii fusese recondiționat. Se pare, fără un rezultat satisfăcător. În acel moment, fatal, rectorul trecu prin spatele nostru, grăbit, pentru a împărți amabilități întregului personal reunit la cantină. Șeful văzu oportunitatea supremă.

– Domnule rector! Este inadmisibil! Am intrat odată în closet. Curgea apa! Nu se poate! Și așa personalul de întreținere și cel administrativ îl depășește numeric pe cel al cadrelor didactice. Și nu intră niciunul toată ziua în closet să vadă cum curge apa!

Am încercat, inutil, să acord o atenție cu totul neobișnuită conținutului farfuriei. În acel moment va fi devenit imposibil tuturor colegilor să nu fi asociat soté-ul cu anumite reminiscențe dintr-un perimetru specific – și specificat – al instituției. Însă niciunul nu cuteză să arunce priviri în afara meniului de sub figură. Nu știu de ce, am avut acuta senzație a unei intensități a efluviilor psihosomatice care se manifesta într-un acord altfel greu de regăsit între membrii Catedrei. Nu am remarcat ce va fi răspuns rectorul. Cel mai probabil, nimic.

În timp ce părăseam cantina, mă obseda, în subconștient, o idee statornică. Când am ajuns în locul de adâncă reculegere

și totală intimitate al Universității – nu, nu e vorba despre sala de lectură a Bibliotecii – am conștientizat, instantaneu cu o deplină ușurare, natura ideii recurente. Să fi fost încăpățânatul izvor diluvic la care se referea șeful firicerul care curgea binevenit peste câteva pastile chimice pentru a îndepărta mirosul specific? Cu un gest de încheiere a unei operații stringente, am înlăturat, concesiv, ipoteza. Dar ziua era departe de a se fi încheiat.

În Catedră mă aștepta Profesorul titular. Vârsta îl oprise de la a lua parte la festin. Înlăturându-și ochelarii cu ramă groasă, prin care analiza cu o deosebită atenție unele însemnări ilizibile, își întoarse capul cărunt către mine, plescăi de câteva ori cu aplomb, după care mă abordă frontal:

– Domnule asistent, ai mâncat bine?

O secundă soté-ul îmi străbătu, insinuant, considerațiile nerostite. Precaut, mă hotărâi asupra variantei ambigue:

– Ați pierdut un adevărat regal, domnule profesor. Șeful a fost la înălțime. Meniul s-a asortat de minune conversației.

Suspicios, Profesorul mă scrută cu atenție. Bănuitor, nu insistă. Îi eram, o dată în plus, recunoscător. Tactul său era desăvârșit.

– Mă bucur. Aș avea o rugămintă la dumneata.

Era rândul meu să îl scruzeu cu suspiciune. În mod obișnuit nu avea nici o rugămintă pentru mine, fiind perfect conștient de interesul – limitat – pe care îl acordam disciplinei al cărei titular dânsul se afla prin vocație, iar eu, din întâmplare. Relațiile noastre profesionale nu purtau urmă de echivoc și puteau fi considerate, prin urmare, perfecte. O vagă intuiție a perfectibilității lor îmi creă un moment de nesiguranță. Conciliant, Profesorul se grăbi să mă liniștească:

– Nu e nimic serios. Doar te-aș ruga să îmi redactezi pe computer tematica și bibliografia examenului dumitale de titularizare ca asistent. Doamna Decan mi le-a cerut acum două săptămâni.

Cum să îi fi spus Profesorului că este ziua în care împlinesc douăzeci și patru de ani și că sunt așteptat, de bună seamă, acasă? Resemnat, am întins mâna către însemnările ilizibile.

– Desigur, domnule Profesor. Cu cea mai mare plăcere.

Așezat în fața computerului, mă trezii confruntat cu un sever examen de conștiință: să fi fost de vină doar scrisul tremurat, minuscul, stenografic, al septuagenarului Profesor, sau, într-adevăr, după doi ani în care jucasem rolul ridicol și fals de coordonator al seminariilor unei discipline anoste, eu tot nu eram în stare să recunosc numele autorilor și al operelor din bibliografia fundamentală? În acel moment îmi sună telefonul mobil. Uimit, citeam numele doamnei Decan. Hotărât, părea a fi o zi fără de sfârșit.

– Alo, doamna Decan? mă trezii întrebând cu stângăcie, sperând, absurd, că, poate....

– Da. Mi-am amintit că astăzi este ziua ta și doream să îți spun „la mulți ani“. Te rog să mă scuzi că te sun atât de târziu, dar vroiam neapărat să îți transmit gândurile mele bune.

* Fragment dintr-un roman aflat în lucru

Ei, la asta nu mă așteptam. Era, practic, prima dată când doamna Decan mă suna dânsa pe mine. Nu știam exact cum să reacționez.

– Vă mulțumesc, am articular laconic.

Tot dânsa află o continuare firească:

– Ești acasă, mă gândesc.

Întrezărind o șansă nesperată spre a-mi manifesta preocuparea – altfel total inexistentă – pentru obiectul activității mele profesionale, intervenii hotărât, cu o voce autoritară:

– Nu, doamna Decan. Sunt la Catedră, cu domnul Profesor, hotărâm tematica și bibliografia pentru examenul de titularizare.

La celălalt capăt al undelor electronice, tăcere. De abia acum trăii o oarecare neliniște existențială. E drept că, formal, era puțin deplasat să îi comunic eu doamnei Decan că tocmai îmi configurez posibilele subiecte pentru un concurs imparțial. Pe de altă parte mă simțeam vag disculpat întrucât oricum majoritatea autorilor îmi rămâneau complet necunoscuți. Prin urmare, imparțialitatea subzista. Însă argumentul nu îl puteam admite public. Aveam o dilemă. Doamna Decan rezolvă laconic situația.

– Am întocmit-o eu. Spune-i, te rog, domnului Profesor că termenul la care aceasta trebuia predată la rectorat a trecut demult. Nu am avut încotro.

Nu știi de ce, dar parcă mă simții ușurat a doua oară în acea zi. Mai rămânea o problemă: domnul Profesor. Cu gândul la universul familiar al căminului, îmi luai inima în dinți.

– Domnule Profesor, știți, nu mai este necesar să introducem pe computer această listă. O alta a fost deja înaintată.

Cu gesturi largi Profesorul își îndepărtă ochelarii, plescăi de câteva ori – ticul ajunsese să facă parte din personalitatea domniei sale – cântări atent schimbarea de situație, după care se decise.

– Foarte bine. Domnule coleg, aș mai avea o rugămintă.

Perspectiva revenirii acasă se îndepărta într-un ritm alert. Hotărât, nu era o zi liniștită.

– Te rog să mă însoțești mâine la Tribunal.

În acel moment, instantaneu, îmi reveni în minte – și nu numai – soté-ul de la prânz. Cu o vagă senzație de disconfort în zona palatului fonator – cum s-ar fi exprimat Profesorul – reușii să articulez sfârșit:

– Desigur, domnule Profesor. Cu cea mai mare plăcere.

În drum către ieșire, venerabilul meu coleg mai adăugă:

– Și la mulți ani, domnule asistent. Împlinești o vârstă frumoasă.

Indiscutabil, era făcut dintr-o altă plămadă. Eu nici acum nu știam în ce zi a anului se născuse Profesorul meu titular de disciplină, al cărui asistent fusesem, printr-o întâmplare, în ultimii doi ani. Brusc, mi-am dorit – a câta oară? – ca etapa studentiei să fi durat ilimitat. Era, oricum, mai lipsită de echivocuri.

Întâia mea experiență juridică s-a dovedit a fi, indubitabil, kafkiană. În câteva momente m-au străbătut, ce-i drept, și reminiscențe ale teatrului absurdului, pe care îl abordasem, tangențial, la un curs opțional.

– Rog reclamantul să își expună cauza.

Profesorul titular se apropie, lent, dar inexorabil, de instanță.

– Domnule judecător, onorat auditoriu.

Ei, cel puțin stilul protocolar îmi amintea de prelegerile universitare. Trebuie să admit că, în ceea ce mă privește, era

pentru prima dată că nu mimam interesul. Poate că tocmai de aceea Profesorul făcu o pauză, mă fixă în mod evident, după care, indecis asupra atitudinii mele – să fi conștientizat în acel moment că îmi captase, nesperat, atenția? – dar perfect imperturbabil în discursul său, continuă. Pe de altă parte, poate doar își luase un punct de reper familiar în sală, mă străduiam să mă conving eu însumi, fără prea mare succes.

– Pledez astăzi, aici, pentru onoare și dreptate.

Judecătorul însuși părea contrariat. Înainte de a intra pe rol cazul domnului Profesor, magistratul tocmai evacuasese un delincvent de drept comun, care, odată cu pronunțarea sentinței, amintise onoratei instanțe, într-un *alegro ma non tropo* fulminant, câte ceva despre, cum ar zice, impropriu în context, Pseudo-Dionisie Areopagitul, frumosul arhetipal, în combinație echidistantă cu cea *Urhmutter* a filosofiei germane, personalizată după situație și moment. Rafinamentul domnului Profesor părea a fi o premieră în acea instituție judiciară, și poate prezidentul însuși va fi avut unele reminiscențe din perioada studentiei...

– Cu un an în urmă, doamnelor și domnilor (privii disperat în sală. Ei, da, erau și câteva doamne.), distinsul meu coleg și-a însușit, într-un mod care îl discreditează, un bun care îmi aparține.

„Distinsul coleg“, pe care Profesorul îl cunoștea de aproximativ jumătate de secol, răstimp în care semnaseră împreună câteva volume de referință în domeniu, nu schiță nici un gest în banca acuzaților. Judecătorul încerca, disperat, să își mascheze nedumerirea.

– După cum cunoașteți, cu siguranță, Academia a editat, anul trecut, primul volum al unei opere excepționale.

Judecătorul făcea eforturi vizibile de a-și aminti, cu siguranță, nu opera excepțională editată de Academie, ci ultimul roman polițist pe care îl citise cu câțiva ani în urmă. O secundă o lumină de satisfacție îi străbătu privirea. După care reveni, contrariat, la pledoaria Profesorului.

– Întrucât vârsta nu îmi permite să mă deplasez pe distanțe atât de lungi, am apelat la bunăvoința mai tânărului meu coleg pentru a-mi procura și mie un exemplar, odată cu prezența domniei sale la Academie.

Judecătorul scrută, în culmea perplexității, dosarele reclamantului și ale pârâtului. Având muștrări de conștiință pentru seara precedentă, dimineața cercetasem eu însumi, cu maximă acribie, dosarele tuturor colegilor, la serviciul personal. Profesorul titular și distinsul coleg al domniei sale erau despărțiți, în etate, de o zi. O singură zi.

– Spre onoarea domniei sale, distinsul meu coleg a răspuns favorabil solicitării mele îndreptățite și și-a asumat plăcuta responsabilitate de a achiziționa, de la editura Academiei, un exemplar la preț redus, spre a mi-l înainta de îndată ce se va reîntoarce în Universitate.

Hotărât, era cea mai reușită prelegere a Profesorului. Eram mândru de faptul că îi fusesem student și parcă și fișa disciplinei mi se păru mai puțin respingătoare. Mi-am îndreptat umerii și, într-un exces necugetat de naivitate, mi-am rotit privirile prin sală. Cruntă dezamăgire. Următorul pârât, cu cătușe la mâini, martor întâmplător la procesul „nostru“ (deja foloseam adjectivul pronominal posesiv), rămăsese cu gura căscată urmărindu-l pe Profesor. Lovitura de grație avea să vină însă mai apoi, când, perseverent, am încercat o a doua variantă a feed-back-ului. Jandarmul uitase de sine și își sprijinea, pierdut,

Peisaj urban

mâna de umărul deținutului și tocul revolverului de șoldul acestuia. Șapca îi alunecase mult pe ceafă și nu știu cum se face că, în acea postură, omul legii și delincventul îmi părură uniți de aceeași neputință a înțelegerii. Mi-am întors subit privirile către Profesor, încercând, disperat, să mă autoconving de justetea pledoariei sale.

– Onorată instanță, stimat auditoriu.

Profesorul îi fixă, prin lentilele groase ale ochelarilor, pe cei doi indivizi înfrățiți în stupefacție din sală. Aceștia, intimidati, se uită unul la altul, acum mai apropiați ca niciodată. Profesorul păru satisfăcut de rezultat, dar am senzația că nu văzuse, de fapt, pe nimeni și nimic. Era complet furat de înalta acuzație pe care avea să o formuleze.

– Distinsul meu coleg nu recunoaște să îl fi însărcinat cu o asemenea răspundere. Susține că respectiva înțelegere nu a avut niciodată loc. Solicit să fiu pus în posesia volumului de către forurile îndreptățite.

Profesorul își ocupă locul în sală. Acum trebuie să aduc anumite precizări. Cazul era celebru în întreaga Universitate. Probabil nu exista portar sau femeie de serviciu care să nu fi cunoscut, în mare, disputa dintre cei doi colegi. Între timp Biblioteca Universității achiziționase respectivul volum, Academia reușise să editeze un al doilea tom, dar întreaga lume universitară rămăsese paralizată fatal în jurul insolubilei probleme a celui misterios exemplar pierdut undeva între Academie și Catedră. Înfruntarea de astăzi părea a fi punctul culminant al unui roman al campusului universitar, ireal și totuși de netăgăduit. Sala era arhiplină. Dacă ai fi încercat să soliciți ceva, orice, din partea Universității în acea zi, cu siguranță că ai fi trăit convingerea fermă că întreg personalul intrase, subit și într-un acord mutual, în grevă.

Judecătorul, suflat de situație, rosti ezitant și neconvins:

– Rog pârâtul să își apere cauza.

Zeci de priviri se focaliză, instantaneu, asupra colegului reclamat. Acesta, imperial, purtându-și cu deferență bastonul

în mâna dreaptă (deși „mai tânăr“, vârsta îl încercase mai greu...), își roti larg sprâncenele stufoase asupra întregii audiențe, pentru a obține efectul maxim, și rosti scurt, decis, și cu un glas surprinzător de ferm:

– Rog reclamantul, venerabilul meu coleg și prieten, să aducă probe.

În acel moment mi-aș fi dorit să fiu oriunde altundeva în univers, mai puțin în al treilea rând al sălii de judecată. Până și perspectiva examenului de titularizare îmi părea ca o Mekka binecuvântată, iar seminariile aferente disciplinei anoste drept cea mai dezirabilă opțiune a planetei. Priveam, descurajat, către ieșire, sperând, irațional, că va interveni o minune, se va declanșa un cutremur, se va produce o revoluție, va avea loc o grevă a judecătorilor – am impresia că și reprezentantul de față al breslei invoca ceva similar – sau, măcar, că va izbucni un incendiu. O secundă regretai amarnic faptul că nu pusese în aplicare planul cu anunțul anonim al unei bombe în incinta Tribunalului. Hotărât lucru, momentele de glorie nu ți le alegi singur în viață. Ele te aleg pe tine, fără consimțământ.

Implacabil, Profesorul titular se roti către mine, mă țintui prin lentilele cu dioptrii imense – moment în care mă trezii în mijlocul unor speculații referitoare la cum s-ar fi desfășurat crucificarea biblică a celor doi tâlhari într-un mediu academic – și rosti imperturbabil:

– Rog asistentul să depună mărturie.

Cu ultimele eforturi ale disimulării îmi amintii de cutia Pandorei și încercai să mă autoamăgesc: poate, în definitiv, nu era decât un coșmar? O mână plină de înțelegere mi se așeză pe umăr. Înainte de a mă întoarce pentru a constata o privire plină de compasiune, știam deja cine încerca să mă consoleze: alături de mână simții metalul rece al cătușei. Ei, da, era, incontestabil, momentul meu de glorie. Puteam să îmi alcătuiesc o platformă program și să candidez pentru o demnitate publică. Atenția și înțelegerea unei largi părți a societății îmi erau asigurate. Am uitat să precizez un amănunt esențial: pentru completarea normei de asistent îmi era necesar și acordul profesorului „mai tânăr“... Interogatoriul urma a beneficia de întreaga mea imparțialitate.

– Domnule asistent, începu marțial magistrul, apelând, pentru a-și asigura întreaga atenție a auditorului, la baston – nu era nevoie; audiența încremenise într-o veritabilă fotografie de grup. Deținutul avea mâinile practic lipite de tocul sergentului. Cu o iluzorie zvâcnire a imaginației, sperai într-o scenă tipică dintr-un film american, în care bietul om încătușat urma a ne lua ostateci pe toți, pledând pentru o cursă aeriană internațională către o țară latino-americană. Ar fi fost finalul perfect al unei zile unice, inegalabile. În același timp, însă, ceva mai cerebral, îmi dădai seama că ceream, totuși, prea mult de la soartă. Resemnât, revenii la postura ceva mai derizorie: martor cheie al procesului universitar.

– Ați fost prezent, în data de..., anul trecut, în cadrul Catedrei?

Fatidică zi. O regretam, de dimineața până seara – ba, uneori, chiar și noaptea, trezindu-mă din somn, lac de sudoare – cu perseverență și statornicie, în fiecare secundă a ultimului an. Pentru mine devenise un caz perfect de fidelitate și ură reunite indisolubil. Un coleg, divorțat și celibatar convins din acel moment, mă asigură că mă înțelege perfect. Cu o rară afinitate electivă, îi murmurasem drept răspuns că sunt alături de el în experiența traumatizantă pe care o trăise, dar că nu pot nutri speranța ca, asemeni lui, travaliul meu să beneficieze de un

epilog epifanic și mântuitor. Colegul mă povățui, plin de gravitate, să nu minimalizez calitățile tămăduitoare ale unui verdict al justiției. Vorbea din experiență și era bine intenționat, dar, la acel moment, sfatul său îmi provocă doar o criză acută a efluviilor de adrenalină în sânge. Acum senzația revenise, revigorată. Să se fi apropiat momentul mântuirii? Uitasem să îl întreb pe colegul meu celibatar care fuseseră simptomele care au precedat pronunțarea sentinței în cazul său. Cu un glas estompat, care mie totuși mi se păru strident și discordant, articolul un răspuns concis.

– Păi... da.

Profesorul, satisfăcut de rezultat, roti bastonul într-un cerc amplu asupra audienței. Privii, deznădăjduit, către Profesorul titular. Acesta nu schiță nici un gest. Părea să fie sigur de deznodământ. Certitudinea sa nu mă ajută cu nimic. Ba dimpotrivă. Sprâncenele stufoase continuă, implacabil, interogatoriul.

– Ai asistat dumneata la o tranzacție financiară între cel care îți vorbește și distinsul meu coleg mai în etate? și, cu acestea, își îndreaptă justițiar bastonul către distinsul coleg. Acesta îl măsură condescendent, fără a schița nici o replică.

– Păi... da.

Ei, la urma urmei postura de martor nu părea a fi chiar atât de complicată. Risca să devină chiar monotonă. Eram eu însumi puțin dezamăgit. Mă așteptam la ceva mai spectaculos.

– Ai reținut dumneata pentru ce anume se desfășurase respectiva tranzacție financiară?

Brusc, Profesorul titular scutură vizibil descumpănit din cap. Intervenise un factor neprevăzut. Eu însumi contrariat, variaii silabele răspunsului.

– Păi... nu.

Rumoare în sală. Judecătorul părea că a ajuns la capătul puterilor. Își șterse fruntea cu o batistă. Deținutul folosi, mai expeditiv, mâneca hainei. Sergentul își dădu șapca și mai către ceafă.

– Domnule judecător, nu mai am întrebări. Am împrumutat de la distinsul meu coleg mai în etate o anumită sumă de bani, pe care i-o returnez acum, cu scuzele de rigoare pentru întârziere. Domnul asistent este martor cu privire la suma respectivă, iar dumneavoastră puteți decide dacă asupra persoanei mele reclamantul mai poate emite vreo pretenție.

Judecătorul răsufală ușurat. Chipurile tuturor celor din sală se luminau instantaneu și șoaptele începuseră să circule susținut. Deținutul și sergentul își explicau unul altuia, transfigurați, ce deștept fusese bătrânelul cu baston. De mine uitaseră cu toții. Încercam să par cât mai mic în boxa martorilor și, totodată, fără nici o logică imediată, îmi amintii că toată lumea mă gratula cu apelativul de „domnule asistent“, mai puțin o studentă blondă, cârlionțată și copilăroasă din anul trei de studiu, care mi se adresa, invariabil, zâmbind larg, cu discutabilul „domnișoru preparator“, spre ilaritatea colegelor și deconcertarea mea.

Printre discuțiile tot mai aprinse, mai putu fi distins glasul judecătorului rostind sentința, urmată de un ciocănit plin de intensitate. „Martorul se poate retrage. Cazul este închis.“. Multă vreme m-am gândit dacă zgomotul fusese produs de către reprezentantul justiției sau de către bastonul venerabilului Profesor „mai tânăr“. După un timp, rememorând cadru cu cadru sala de judecată, am regăsit pumnul strâns al Profesorului titular așezat ferm pe masa din fața sa. În definitiv se poate să mă fi înșelat flagrant cu privire la sursa zgomotului. Poate că

nu era o expresie a imparțialității justiției sau a satisfacției învingătorului. Perspectiva examenului de titularizare ca asistent devenea din ce în ce mai sumbră.

A doua zi, în Catedră, atmosferă glacială. Colegii păreau a suferi subit de autism. Fiecare era aplecat asupra câte unei reviste sau cărți în care se putea presupune, după atenția pe care o acordau paginilor, că au aflat subiectul câte unei teze de doctorat sau al unui grant ministerial. Ceea ce, în definitiv, ar fi fost chiar binevenit: ar fi sporit veniturile bugetare ale instituției, la un capitol deficitar... La salutul meu îmi răspunseră cu toții, pe diferite voci care mimau firescul, fără însă ca vreunul să ridice privirea dintre rândurile de sub ochelari. Am observat, cu coada ochiului, că o colegă părea încremenită în fața paginii cu mica publicitate. Poate urmărea să achiziționeze vila din fotografie, deși aveam dubii în privința solvabilității oricăruia dintre noi... Spre stupefacția – dar și enorma mea ușurare – conștientizai că, de fapt, nu eu declanșasem epidemia de autism acut. Sprâncenele stufoase erau aplecate asupra... volumului editat de Academie! În următoarele minute am putut să constat că, dintre toți cititorii asidui din încăperea, doar doi întorceau, furați de lectură, paginile. Profesorul titular, care, ca o pată de culoare în peisajul altfel uniform al lecturilor reunite, avea în față codul penal și codul civil, și distinsul său coleg „mai tânăr“, care, perseverent și imperturbabil, se manifesta prin exclamații pline de dinamism. La urma urmei, nu citea ultimul roman senzațional semnat Dan Brown și, cu siguranță, toți așteptam să ni se elucideze misterul unei lecturi într-atât de pasionante. Nu îndrăzneam să presupunem că buna dispoziție era mimată intenționat...

Situația fu detensionată de intrarea intempestivă a șefului de Catedră. Era într-o „zi mare“, puteam deduce după starea sa de surescitare. Marțial, ne comunică noutatea din pragul ușii larg deschise, asemeni soldatului după lupta grecilor cu perșii la Marathon.

– Am învins! Nu mai curge apa!

Deci nu era pișoarul. Îl acuzasem pe nedrept. Făcându-mi *mea culpa* în gând, luai o privire gravă și interesată, în ton cu atitudinea plină de empatie a colegilor. Imprevizibil, șeful de Catedră trebuia menajat, cu toate idiosincraziile sale exotice. Burlacul convins interveni magistral:

– Ei, asta este o veste formidabilă, stimate coleg. Lumea academică a micii noastre instituții este acum, într-adevăr, cum ar fi spus anticiei, într-un deplin catharsis.

Afinitățile dintre structurile intelectuale ale membrilor Catedrei erau destul de estompate. În cazul burlacului și al șefului de Catedră lipseau, evident, cu desăvârșire. Cel din urmă îl privi ezitant, după care mormăi cu jumătate de gură un „Mă rog“ neconvincător. Estetica antichității nu era punctul său forte... Continuă imperturbabil:

– Doamnelor, domnilor, convoc o ședință. Trebuie să discutăm problema reducerilor bugetare.

Brusc, întreg personalul se ridică în picioare, cărțile și revistele fură închise în grabă și fiecare începu să comunice celorlalți în general, nimănui în special, oricui s-ar fi nimerit, responsabilitățile care arogau augusta lor persoană oriunde altundeva în univers, dar nu în cadrul Catedrei.

– Am întârziat la curs...

– Colega, nu dorești să te asist, am o idee formidabilă, poate discutăm colocvial cu studenții...

– Sunt solicitat la Bibliotecă, este vorba de o încurcătură cu cei doi scriitori omonimi din perioada târzie a evului mediu timpuriu...

– Mi-au stabilit eronat salariul la serviciul salarizare, îmi e teamă să nu îmi rețină din venituri luna viitoare...

– Știați că există un marș al Ligii studenților contra molesării femeii în familie?

În acest moment cu toții ne întoarșerăm uimiți către autorul bizarei înștiințări. Era burlacul convins. Nu conta. Ideea era, indubitabil, oportunitatea supremă. Un cor de glasuri aprobă instantaneu cu o solidaritate altfel greu de regăsit pentru orice altă inițiativă comună:

– Colega, ai dreptate, trebuie să întărim relațiile cu Liga studenților, să simtă apropierea și interesul nostru pentru activitățile lor.

Grav, burlacul rosti sentențios:

– Iar femeia maltrată în familie trebuie să simtă faptul că întregul colectiv al Catedrei noastre îi este alături. Ar însemna mult pentru ea.

Lovitura de grație fu însă aplicată de o tânără colegă, despre a cărei viață particulară nimeni nu știa nimic – pentru că ea nu există? Îndrăzni, odată, să emită ipoteza, între patru ochi, poetul boem al Catedrei, care, din motive bineîntemeiate, îi aflate și o denumire neoficială, însă care, cu siguranță, putea fi oricând însușită ca licență poetică: „pitulice perversă“. Pitulicea... pardon, colega, se transfigură inexplicabil și aprobă fervent, contrariindu-ne pe toți:

– Vă mulțumesc! Gestul dumneavoastră ne va onora nespul!

Aveam să aflăm, citind afișul până atunci ignorat la avizier, că acest marș fusese organizat în colaborare cu un grup al mișcării feministe, condusă, desigur, de colega noastră. A fost cel mai pestriț marș din anele urbei cu pretenții universitare. Succesul a întrecut orice așteptări. Studenților – ce-i drept, în majoritate covârșitoare, studente – nu le veni să creadă când ne văzură pe toți apărând în grup compact și împrăștiindu-ne, cu pancarte și sloganuri însușite ad-hoc, printre rândurile lor debusolate, dar brusc întărite apreciabil. Ne aflam în campus o mână de indivizi, conduși eroic de șeful Ligii braț la braț cu șeful de Catedră – manifestația era, prin insolitul ei, genul său preferat, se simțea ca peștele în apă. Când să părăsim perimetrul instituției, se produse o busculadă: ne ciocnise frontal de mașina rectoratului, care tocmai transporta, în cadrul unui program finanțat de Uniunea Europeană, oaspeți de la Bruxelles – primii ai Universității noastre minuscule. Cert este că, în fața tăvălugului surescitat al manifestanților, cei din interior luară decizia de a ni se alătura – am convingerea de nezdruccinat că sugestia nu aparținuse rectorului. Studenții erau în culmea entuziasmului. Ajunși în fața consiliului local, primarul, înștiințat degrabă din surse neelucidate, se grăbi să își arate deplina solidaritate cu ceea ce credea a fi inițiativa rectoratului – relațiile dintre cele două instituții erau perfecte.

În cele din urmă totul se încheie în fața prefecturii, unde, reprezentantul guvernului în teritoriu, între două telefoane în capitală, pentru a afla dacă se pusese la cale o criză guvernamentală între partenerii de coaliție, orchestrată în provincie, fără știrea sa, provocă o derută și o panică rar întâlnită pe culoarele ministerului de resort, când comunică faptul că printre manifestanți se afla un reprezentant al Uniunii Europene – care se dovedea a fi, de fapt, o reprezentantă extrem de atrăgă-

toare, motiv în plus de a beneficia de atenția tuturor forurilor implicate în eveniment. A doua zi ziarele centrale amintiră, confuz, despre protestele de stradă din micul centru universitar aflat departe, în provincie, iar televiziunile intrară în ședință de strategii mass-media, totul orbitând în jurul aceleiași obsesive întrebări: oportunitatea de a dezvolta rețeaua filialelor din provincie și întărirea numărului de reporteri locali. Ca urmare a confuziei totale, și pentru a liniști lucrurile, Universitatea beneficia de ajustări bugetare din partea guvernului, iar Catedra, datorită prezenței în primele rânduri ale șefului ei extrem de vociferant, de o finanțare din partea Uniunii Europene pentru un grant internațional cu schimb de experiență. A fost, fără drept de apel, momentul gloriei absolute al șefului de Catedră, care se felicita pretutindeni pentru ideea de a organiza marșul, inițiativă pe care și-o însușise cu dezinvoltură, uitând complet și sincer că fusese obligat să abandoneze o ședință pentru a fi luat pe sus în cadrul manifestației. Una peste alta, întreaga suflare a Universității trăi o zi memorabilă, iar seara, în crama dintre zidurile cetății, arhiplină prin bunăvoința prefecturii care sponsoriză subit un cocktail universitar, aveam să asist, stupefiat, la un moment unic. Cei doi stimabili colegi septuagenari, față în față la o masă de lemn, aplecați asupra volumului Academiei. Se pare că le fusese trecută eronat data de naștere în paginile acestuia. Posesorul bastonului părea a fi mai „în etate“ cu o zi decât Profesorul titular. Pe acest criteriu, volumul reveni celui mai tânăr...

– Stimate domnule asistent, am o mare rugămintă la dumneata.

Era, practic, pentru prima oară că Profesorul titular mi se adresa, după episodul mărturiei depuse în fața instanței. În ultimele zile întorsesem situația pe toate fețele, dar, cu toată bunăvoința mea, nu reușisem să imprim nici cele mai vagi nuanțe optimiste tabloului votiv. Problema devenea cu atât mai complexă cu cât Profesorul era acum nedespărțit de prețiosul volum al Academiei, însușit după mai bine de un an de zile de așteptare, și pe care îl gratula, oricui era destul de neinspirat să i se ivească în cale, cu un ostentativ adjectiv pronominal posesiv: „volumul *meu*, colega...“. În ceea ce mă privește, mă regăseam într-un *status-quo* precar și plin de tensiune a imprevizibilului. Însă, dacă stau să mă gândesc mai bine, senzația precarității îmi era familiară de doi ani de zile încoace, de când mă trezisem, întâmplător, membru al Catedrei. Precaut, articolai deferent:

– Vă rog, domnule Profesor.

– Aș apela la bunăvoința dumată. Sincer să fiu, ești singurul în care pot avea încredere. Probitatea morală și cea profesională te recomandă.

Din toate variantele posibile, aceasta era, de departe, cea mai improbabilă. O secundă îl suspectai că mă ia peste picior. Dar nu, Profesorul părea extrem de serios. Chiar grav, aș putea spune. Părea în iminența mărturisirii unei îndelungate frământări interioare. Resemnat, mă pregătii pentru a face față, prin apelul la ample și variate panoplii ale mimicii feței, vreunei descoperiri epocale din cadrul disciplinei al cărei titular Profesorul fusese în ultima jumătate de secol, iar eu, coordonator de seminarii, în ultimii doi ani ai acestui secol. Speram doar că nu voi fi nevoit să particip și oral. Gestică și mimica îmi erau limitele. Invocam un nesfârșit monolog academic. Scrutându-mă intens, Profesorul mă atacă frontal:

– Domnule asistent, te-aș ruga, în măsura în care programul încărcat îți permite (din nou suspiciunea că mă lua peste picior), să mă onorezi cu o vizită la domiciliul meu, în seara aceasta.

Dacă m-aș fi gândit, vreodată, să scriu un roman science-fiction, aceasta ar fi fost ultima prestidigitatie a imaginarului la care mi-ar fi fost dat să apelez. Eu și domiciliul Profesorului păream a face parte din universuri paralele. În ciuda tuturor eforturilor depuse, sufeream de un blocaj intelectual. Pur și simplu nu puteam să mă regăsesc, virtual, într-un spațiu într-atât de abscons precum domiciliul maestrului. Îmi trecură fulgerător prin minte, Dumnezeu știe de ce, cabina de comandă din Star Trek, nava spațială a lui Dark Vader și poposii, finalmente, în nesfârșiturile ținuturi deșertice ale planetei Arakis. Profesorul va fi observat ceva, căci se arătă brusc neobișnuit de preocupat de umila mea persoană.

– Dragul meu, dar ai pățit ceva? Ți este puțin rău? Te rog, servește un pahar de apă, e o zăpușeală cumplită, într-adevăr.

Ce-i drept, simțeam că mă sufoc. Mașinal, întinsei mâna și dădai peste gât întregul conținut al paharului. Nu era apă. Poetul boem lăsase, de bună seamă, paharul pe birou, după ce îl aprovizionase din rezerva secretă. Instantaneu senzația morții prin asfixiere deveni implacabilă. Reușeam cu greu să îmi adun gândurile. Bun, acasă la maestru. De ce oare? Aici nu îmi mai trecu nimic prin minte. Decât, o clipită, amintirea lui Hansel și Gretel, în casa din mijlocul pădurii. Apoi, un gol complet. Vedeam stele verzi. Privindu-mă august, continuă:

– Desigur, am toată încrederea în dumneata în ceea ce privește florile. Te vei descurca. Îmi cer scuze, dar eu unul nu îți pot fi de folos. Nu mă pricep deloc.

Florile? Toate cursurile despre teatrul absurdului îmi trecură fulgerător prin minte. Niciunde, însă, nu regăsi vreă scenă florală. Complet năucit, îngăimai jumătate leșinat, asemenea emirului pierdut în deșert, în căutarea Mekka:

– Desigur, florile...

– Ei, da florile, nu le putem evita. Există chiar un anumit limbaj al florilor, pe care nu îl cunosc. Trubadurii aștia, niște impostori. Sper să nu facem o gafă. Semiotica.

Ajuns în acest punct, se încruntă și se opri din expunere, îngândurat. Mai mult ca oricând începeam să fiu convins că Profesorul meu bate câmpii. Pe de altă parte, în general prelegerile domniei sale erau cam dezlănate, iar studenții așteptau cu sufletul la gură și cu pixurile suspendate, vreme de două ore, să afile piatra unghiulară a expunerii. Când expira termenul, Profesorul își privea întotdeauna ceasul de la brâu cu o figură circumspectă, mormăia ceva în barbă despre elvețieni – singurul popor european cu patru limbi naționale, asta reținusem cu toții – după care se întorcea invariabil către mine și concluziona: „Mai multe vă va spune domnul asistent la seminar. Am deplină încredere că vă va risipi eventualele nelămuriri.“. Încrederea Profesorului în ceea ce mă privește părea a fi nețărmurită. Din păcate, și nedumerirea studenților era, asemeni întregului univers, într-o constantă expansiune către ilimitat.

Profesorul reveni la subiect și încheie concis, în vreme ce ieșea din Catedră, cu volumul sub braț:

– La șapte ar fi perfect. Nu uita florile. Va fi încântată. Am deplină încredere în dumneata.

Eram cel mai mare idiot din lume. Profesorul titular nu era, de bună seamă, celibatar. Mai rămânea misterul mobilului convocării. Nu știu de ce aveam senzația că Profesorul presupunea că acesta era de la sine înțeles. Doar mie îmi scăpa și nici nu

găseam nici un indiciu, oricât mă străduiam, disperat. Până la urmă aflai o soluție de compromis: probabil Profesorul uitase, pur și simplu, să mi-l comunice. Însă, undeva, în subconștient, știam și eu că ar fi fost prea simplu ca situația să stea astfel.

A ajunge, însă, la domiciliul profesorului, se dovedi a fi o altă piatră de încercare. Locuia, se pare, într-o suburbie cochetă, vag pastorală, cu toate dichisurile și buna rânduială a locatarilor, în general oameni retrași din activitate, care, acum, își puteau permite liniștea, confortul și, evident, luxul, de a duce o viață lipsită de zgomotele discordante ale urbei. În momentul în care taxiul frână în fața reședinței, mai impozantă decât mi-aș fi putut oricând imagina, vechi conac boieresc, avui subit o revelație ce îmi provocă o stare de acută perplexitate. Peluza era plină de chelneri forfotind, costumați impecabil, un cort era întins cu mult bun gust și chiar fantezie undeva, în spate, în apropierea unui heleșteu ce părea natural, iar un zgomot discret al unor celebre frânturi clasice – preclasice, aveam să aflui în curând – alcătuia fundalul sonor. Inutil să adaug, lume multă. Primii pe care îi recunoscui fură rectorul și șeful de Catedră. Speram, din toată inima, că nu reluaseră subiectul risipei de apă în cadrul instituției universitare.

Stimulat, subconștientul răbufni. Îmi trecură prin fața ochilor datele serviciului personal și ale volumului academiei. Eram, cu siguranță, ultimul – dar și cel mai mare – nătâng din Universitate care conștientiza că astăzi Profesorul meu titular de disciplină împlinea venerabilă vârstă de șaptezeci de ani. Tactul său se dovedise desăvârșit. Prea desăvârșit. O clipă încercai să fac un pas înapoi, dar, fatidic, tocmai atunci Profesorul mă zări și îmi făcu semne largi să mă apropiu. Nu mai era cale de întoarcere. Cu gândul nostalgic la conținutul paharului golit dimineață în Catedră, inspirai adânc și pornii către ceea ce, în cel mai bun caz, putea fi numit drumul Golgotei. Până să ajung în fața Profesorului reușisem să întorc pe toate fețele alternativa de a-i oferi drept cadou buchetul de flori. În definitiv, nu cunoșteam, niciunul, limbajul acestuia. În ultimul moment înlăturai, totuși, opțiunea, ceea ce nu mă scuti de a părea complet ridicol, sărutându-l pe obraji, sub privirile amuzate ale invitaților, în timp ce mă străduiam, stângaci, să protejiez florile. Imperial, tot domnia sa salvă situația, cu aceeași diplomatie desăvârșită:

– Văd că nu ai uitat florile. Minunat, sunt splendide. Va fi deosebit de flatată. Știi, te așteaptă.

Curiozitatea și nedumerirea mea crescuseră exponențial. De ce iscam atâta interes necunoscutei soții a Profesorului? Situația mă depășea, alarmant. În acel moment maestrul se întoarce căutând cu privirea pe cineva anume, păru că e satisfăcut de rezultat și, luându-mă de braț, mă conduse înspre o nouă direcție. Ajunși în fața unui grup compact de doamne, Profesorul rosti protocolar, ținându-mă pârintește de după umeri:

– Draga mea, ți-l prezint pe cel mai strălucit asistent al Catedrei. E o mare promisiune. Dragul meu, nepoata mea.

O mână înmănușată, a celei mai tinere dintre amazoane, se întinse către mine. În acel moment leșinai la propriu, cu buchetul semiotic în brațe. Eram lalele.

Primul lucru pe care îl percepu fu un parfum vag floral, care, se pare, nu aparținea buchetului inoportun. Deschisei ochii, cu teamă și curiozitate: doi iriși verzi mă fixau amuzați de la câțiva centimetri, iar un număr impresionant de cărlionți aproape că îmi mângâiau obraji.